

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การคุ้มครองสิทธิผู้ถูกจับและควบคุมตัวตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548
ชื่อผู้เขียน	สัญญา กามินทร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.อุคม รัฐอมฤต
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาวิเคราะห์วัตถุประสงค์การใช้มาตรการการจับและควบคุมตัวตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ซึ่งกำหนดว่าเมื่อนายกรัฐมนตรีได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงแล้วสามารถประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายมีอำนาจจับกุมและควบคุมตัวบุคคลที่ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้ไม่เกิน 7 วัน และสามารถขยายระยะเวลาการควบคุมตัวได้ไม่เกิน 30 วัน โดยไม่ถือว่าการจับและควบคุมตัวดังกล่าวเป็นการจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้ที่ถูกจับกุมและควบคุมตัวในพื้นที่ที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงอาจถูกจับกุมและควบคุมตัวนานสูงสุด 114 วัน (ควบคุมตัวตามพระราชกำหนดฯ นานสูงสุด 30 วัน และควบคุมตัวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสูงสุด 84 วัน) โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์การจับและควบคุมตัวตามมาตรฐานสากล กติการะหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ การจับและควบคุมตัวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยว่ามีความเหมือนหรือสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร จากการศึกษาพบว่าพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ได้ถูกตราขึ้นเนื่องด้วยเหตุผลด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แม้ว่าการจับและควบคุมตัวดังกล่าวจะกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจหรือศาลอาญาเพื่ออนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการจับกุมได้ แต่เหตุและเงื่อนไขการจับกุมและควบคุมตัวพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 กฎหมายได้กำหนดเหตุในการจับและควบคุมตัวไว้อย่างกว้างๆ ว่าเป็นผู้ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ฉุกเฉินเท่านั้น ซึ่งแตกต่างกับการออกหมายจับตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งต้องมีหลักฐานตามสมควรก่อน ทั้งนี้ เพื่อที่จะสามารถนำตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ฉุกเฉินซึ่งไม่สามารถออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาอยู่ในอำนาจรัฐเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาค

สถานการณ์ฉุกเฉินต่อไป จากการตรวจสอบข้อมูลจำนวนผู้ต้องสงสัยที่ถูกจับและควบคุมตัวตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2548 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วงปี พ.ศ. 2548 – 2552 มีผู้ต้องสงสัยถูกจับกุมและควบคุมตัว รวมทั้งสิ้น 1,746 คน แต่มีการปล่อยตัวโดยไม่ได้มีการดำเนินคดีใดๆ 1,353 คน คิดเป็นร้อยละ 77 ของผู้ที่ถูกจับกุมทั้งหมด จึงอาจกล่าวได้ว่าการจับ และควบคุมตัวดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ฉุกเฉินแต่ไม่สามารถออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ โดยการนำเอาบุคคลกลุ่มดังกล่าวมาอยู่ในอำนาจการควบคุมของรัฐซึ่งอาจเทียบเคียงกับเหตุในการออกหมายจับ ในเรื่องการก่อเหตุร้ายประการอื่นซึ่งถือว่าเป็นการป้องกันการก่ออาชญากรรมหรือการที่อาจจะกระทำความผิดเพิ่มขึ้นในอนาคต และการที่พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ถือว่าเป็นการจับและควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยมิใช่การจับผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาทำให้ผู้ถูกจับและควบคุมตัวดังกล่าวไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนดเท่าที่ควร เช่น สิทธิในการได้รับการเยี่ยม สิทธิในการได้พบและปรึกษาทนายความ และสิทธิในการได้แย้งการจับและการควบคุมตัว เป็นต้น และในบางครั้งพบว่ามีกรรณการร้องเรียนว่ามีการซ้อม ทรมาน และกระทำการทารุณผู้ถูกจับและควบคุมตัวเพื่อให้การรับสารภาพ ซึ่งการซ้อมและการทรมานถือว่าเป็นการกระทำละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งไม่สามารถกระทำได้ แม้ว่ารัฐจะตกอยู่ในภาวะสถานการณ์ฉุกเฉินก็ตาม แต่ฐานะและการประกันสิทธิของผู้ต้องสงสัยควรที่จะดีกว่าหรือไม่ด้อยกว่าการเป็นผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น เพื่อให้การจับและควบคุมตัวตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ถูกจับและควบคุมตัวดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตในการออกหมายจับและควบคุมตัวตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ให้มีความชัดเจนมีความสมดุลกันระหว่างผลประโยชน์ของรัฐกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมถึงการกำหนดสิทธิของผู้ต้องสงสัยที่ถูกจับกุมและควบคุมตัวด้วย

Thesis Title	Protection of Rights of Person Arrested and Detained under the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situation B.E.2548
Author	Sanya Kamin
Advisor	Professor Dr. Udom Rath-amarit
Department	Law
Academic Year	2013

ABSTRACT

This thesis aims to study and analyse the objectives of the application of arrest and detention measures under the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situation B.E.2548 which provides that when the Prime Minister has declared that any emergency situation is a serious situation, the Prime Minister shall have the power to issue a notification that a competent official shall have the power of arrest and detention over persons suspected of having a role in causing the emergency situation for a period not exceeding 7 days which may be extended for total period of not exceeding 30 days. Such arrest and detention shall not be considered as arrest and detention under the Criminal Procedure Code which means that such person arrested and detained in the area in which an emergency situation is declared a serious situation may be arrested and detained for the maximum period of 114 days (30 days maximum under the Emergency Decree and 84 days maximum under the Criminal Procedure Code). This thesis then comparatively explores the objectives of arrest and detention under international standard and rule, the laws of other jurisdictions, arrest and detention under the Constitution of the Kingdom of Thailand and the Criminal Procedure Code of Thailand whether they are in harmony or not and to what extent.

Findings from the study suggest that the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situation B.E.2548 was enacted mainly from security reason in the area of the deep south of Thailand. Although this Emergency Degree requires that, in order to arrest and detain any person, the competent official has to apply for leave of a court of competent jurisdiction or the Criminal Court before conducting such arrest. However, the ground for such arrest and detention under the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situation B.E. 2548 is broadly established that a person is merely suspected of having involved in the emergency situation. This is quite different from the ground for granting arrest warrant under the Criminal

Procedure Code in which the court needs to be satisfied with reasonable evidence before granting such arrest warrant. The reason is that this provision of the Emergency Decree makes it possible to take any person involving in the emergency situation while the ground for issuing arrest warrant under the Criminal Procedure Code is not met, may be taken to custody of the state in order to solve such emergency situation. By reviewing number of the accused arrested and detained under the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situation B.E.2548 in the deep south of Thailand during 2005-2009, it appears that there were 1,746 persons in total who were arrested and detained but then 1,353 persons or 77% out of such total number were released without being subject to any action. This can be said that arrest and detention under such Emergency Decree was made in order to prevent any suspected person from having involved in the emergency situation while the ground for issuing arrest warrant under the Criminal Procedure Code is not met; in order to take such person to custody of the state. This can compare to the ground for issuing arrest warrant in case of making other trouble or disturbance which is considered as the preventive measure against further crime or wrongdoing. However, it is debatable that the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situation B.E.2548 provides that arrest and detention under this Emergency Decree shall not be considered as the same under the Criminal Procedure Code and thus being possible of prejudicing the basic rights and freedoms of such arrested and detained person such as the right to being paid a visit, the right to see and consult his/her lawyer, the right to object such arrest and detention etc. It has been reported that some suspected persons were beaten or tortured just to force them to confess which is an unacceptable act seriously violating basic rights and freedoms irrespective of the fact that the state is being under emergency situation. On the contrary, the status and the guarantee of rights of the suspected should be in better or not lower than such provided for the same under the Criminal Procedure Code. Therefore, in order to ensure that the arrest and detention under the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situation B.E.2548 is carried out effectively and efficiently while the rights and freedoms of the arrested and detained person are protected, it is necessary to consider determining more specific criteria for issuing arrest and detention warrant under the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situation B.E.2548 in order to establish balance between the state interest and the protection of an individual rights and freedoms under emergency situation as well as to clearly establish rights of the suspected arrested and detained under such Emergency Decree.